

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ « Оцінка ризиків в агробізнесі »

Ступінь вищої освіти - **Магістр**

Спеціальність 051 - Економіка (Економіка підприємства),

Освітня програма «Економіка підприємства»

Рік навчання 1, семестр 1

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу

Контактна інформація

лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

доцент Мірзоєва Тетяна Володимирівна

mirzoeva2018@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4149>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення дисципліни направлене на формування знань щодо основних ризиків, які проявляються в сільському господарстві; засвоєння теоретико-прикладних засад виявлення, систематизації та оцінювання ризиків господарської діяльності в агробізнесі з метою уникнення та мінімізації; методів комплексної оцінки ризиків і особливостей їхнього впливу на процес сільськогосподарського виробництва.

Компетентості ОП:

інтегральна компетентність (ІК): здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальна компетентність (ЗК):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

ФК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

ФК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

ФК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ФК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері аграрної економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Сутність ризиків в агробізнесі	2/	Розрізнити фактори, що спричиняють виникнення ризиків в агросфері. Володіти знаннями стосовно основних ознак сільськогосподарського ризику та впливу ризиків на діяльність підприємств агробізнесу.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи (у т.ч. в elearn).	8 балів
Тема 2. Класифікація аграрних ризиків	2/4	Володіти класифікацією ризиків агробізнесу. Розрізнити ризики за впливом на етапи сільськогосподарської діяльності та інші види ризиків, які притаманні аграрному виробництву.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	8 балів
Тема 3. Вплив природно-кліматичних ризиків на діяльність аграрних підприємств	2/4	Вміти охарактеризувати негативні та позитивні наслідки природно-кліматичних ризиків. Знати приклади впливу зміни клімату і вразливостей для аграрного сектору України. Володіти знаннями щодо політик з адаптації сільського господарства до зміни клімату, міжнародного досвіду і можливості для України.	Написання тестів, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи на прикладі умовних аналітичних ситуацій.	8 балів
Тема 4. Ризики аграрного бізнесу в умовах глобалізації міжнародної економіки	2/4	Розуміти переваги та проблеми розвитку агробізнесу в Україні в умовах глобалізації міжнародної економіки. Орієнтуватися у світових тенденціях розвитку сільського господарства та забезпечення населення продовольством. Знати та вміти аналізувати основні аспекти впливу глобалізації на агробізнес.	Підготовка доповідей/презентацій, навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, розв'язок задач, підготовка презентацій.	8 балів
Модуль 2				

Тема 5. Механізм і інструменти якісної оцінки ризиків в агробізнесі	1/3	Розуміти сутність якісної оцінки ризиків. Володіти методами якісної оцінки ризиків аграрних підприємств. Знати переваги й недоліки якісного аналізу ризиків, ключові показники діяльності (KeyPerformance Indicators, чи КПП), за якими оцінюють ризики агробізнесу.	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, робота з кросвордами, виконання самостійної роботи	10 балів
Тема 6. Механізм і інструменти кількісної оцінки ризиків в агробізнесі	1/4	Розуміти сутність кількісної оцінки ризиків. Знати переваги й недоліки кількісного аналізу ризиків. Володіти методами кількісної оцінки ризиків аграрних підприємств. Вміти здійснювати порівняльний аналіз ризикованості різних видів агробізнесу на підприємствах України.	Навчальні групові дискусії, робота з кросвордами, розв'язок задач, підготовка доповідей/презентацій ,Здача практичної роботи (в.т.ч. в elearn)	10 балів
Тема 7. Оцінка аграрних ризиків, спричинених змінами клімату	2/4	Володіти загальними засадами оцінок небезпек, пов'язаних з довгостроковими змінами клімату та довкілля. Знати як здійснюється оцінка ступеня ризикованості сільськогосподарських угідь. Розрізняти експертні оцінки і рекомендації з управління регіональними ризиками, пов'язаними із змінами клімату в Україні. Аналізувати, як зміна клімату впливає на рентабельність агропромислової компанії.	Підготовка доповідей /рефератів/презентацій розв'язок задач. Здача практичної роботи	8 балів
Тема 8. Управління ризиками в агробізнесі як передумова забезпечення стійкості галузі	3/4	Розуміти значення ризик-менеджменту для розвитку вітчизняного агробізнесу. Розрізняти основні складники проблеми ризик-менеджменту в аграрному секторі. Знати принципи управління ризиками та етапи управління ризиками. Володіти знаннями щодо стратегій управління ризиками агробізнесу та їх попередження	Підготовка доповідей/презентацій, виконання ситуаційних завдань, розв'язок задач, Здача практичної роботи.	10 балів
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Азаренкова Г. М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посіб. Львів. Новий світ-2000. 2017. 240 с.
2. Бондар Т.В., Швед В.М., Кулакова С.Ю. Ризики та перспективи розвитку аграрного бізнесу України в умовах глобалізації. Ефективна економіка. № 6. 2018. С. 1-8.
3. Гапесенко О.О. Оцінка ринкових ризиків у сільському господарстві. Миколаївський державний гуманітарний університет ім. Петра Могили. Наукові праці. 2016. Том 64. Випуск 51. С. 156-161.
4. Горго І. О. Ризики як ключовий об'єкт управлінської діяльності аграрних підприємств. Науковий вісник НУБіП України. 2018. № 284. с. 288-298.
5. Герасимчук Н.А. Шляхи мінімізації економічних ризиків сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах. Актуальні проблеми економіки. №6(120). 2018. С. 75-82.
6. Гулієва К., Ріхтер Т. Настанови щодо управління ризиками під час післяврожайної обробки, зберігання та транспортування органічної продукції. Дослідний інститут органічного сільського господарства (FiBL). 2018. 51 с.
7. Диба М. І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Облік та аудит. 2018. № 1. С. 22-28.
8. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [навч. посіб.]. К. Центр навчальної літератури, 2016. 312 с.
9. Євдокименко В. М., Дергалюк Б. В. Ризики підприємницької діяльності: розробка механізму управління. Науковий вісник ХДУ. Сер. Економічні науки. 2014. Вип. 5(2). С. 74-77.
10. Жмуденко В.О. Особливості управління ризиками в аграрній сфері. Вісник соціально-економічних досліджень, випуск. 2015. №3 (58). С. 55-61.
11. Колібаба Р.О. Класифікація ризиків сільськогосподарського виробництва. Інструменти мінімізації ризиків. Інтернет-ресурси Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua/control/uk/publish>
12. Корольок Т. Дефініція «ризик»: законодавчий, економічний і обліковий аспекти (історія та сучасність). Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 9. С. 12-18.
13. Левченко М. О. Генезис та класифікація ризиків у діяльності промислових підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. №5. Т.2. С. 174-178.
14. Литвинчук ІЛ., Якобчук В.П. Управління економічними ризиками корпоративних підприємств в агробізнесі: монографія. Житомир: Видавництво «Житомирський національний агроекологічний університет». 2015. 160 с.
15. Лук'янова В. В., Головач Т. В. Економічний ризик : [навч. посіб.]. Київ. Академвидав, 2017. 462 с.
16. Мірзоева Т.В., Томашевський В.Ю. Обґрунтування доцільності розвитку виробництва нішевих зернових культур. Економіка і регіон. 2023. № 1 (88). С. 17-23.
17. Мірзоева Т.В., Ткач Н.М. Аналіз економічної ефективності переробки відходів тваринництва у біогаз у контексті загроз енергетичній безпеці держави. Економіка і управління бізнесом. 2022. Том 13. № 1. С. 1-14.
16. Надрага В. І. Соціальні ризики: сутність, аналіз, можливості впливу : монографія. НАН України, Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. Київ. Сердюк В. Л. 2015. 329 с.
17. Надрага В. І. Соціальні ризики: сутність, аналіз, можливості впливу : монографія. НАН України, Ін-т демографії та соц. дослідж. ім. М. В. Птухи. Київ. Сердюк В. Л. 2015. 329 с.

18. Петрова О.О. Чинники виникнення ризиків сільськогосподарського виробництва. Таврійський науковий вісник. 2018. № 83. С. 336-342.
19. Тарельник І. А. Методи оцінки аграрних ризиків у страхових компаніях згідно з міжнародним стандартом ISO 31010. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2016. Т. 21. Вип. 7-2 (49). С. 104-108.
20. Тюленєва Ю.В. Визначення категорії «ризик підприємницької діяльності» як основа ефективної діяльності підприємств. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут: збірник наукових праць. 2018. № 6. С.47-52.
21. Філіпович О. П. Основні ризики економічної безпеки підприємства. Економіка АПК. 2018. № 12. С. 173-176.
22. Фоміна О. В., Гончаренко О. М. Оцінка ризиків підприємства в системі обліку. Економічний часопис-XXI. 2015. № 3-4(2). С. 67-70.
23. Шепеленко О.В. Управління підприємницькими ризиками суб'єкта господарювання. Економічні науки: Вісник ДонНУЕТ. 2016. № 4(52). с. 189-199.
24. Walz, Y., та інші (2018). Розуміння ризиків сільськогосподарської посухи та їх зниження: приклади Південної Африки й України, Policy Report No. 3. Бонн: Університет Організації Об'єднаних Націй (UNU-EHS).
25. Інформаційно-аналітичний портал АПК України. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
26. Офіційний портал Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua/
27. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua/
28. ННЦ «Інститут аграрної економіки». URL: <http://www.iae.org.ua/>
29. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua/
30. Статистика України : науковий журнал. URL: [www.ukrstat.gov.ua.](http://www.ukrstat.gov.ua/)